

Yıkım Nedim *Günleri* Gürsel

—
Günlük
—

DK

Nedim Gürsel, 1951’de Gaziantep’te doğdu. Galatasaray Lisesi’ni ve Paris Sorbonne Üniversitesi Modern Fransız Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi; aynı üniversitede Nâzım Hikmet ve Aragon üzerine Prof. Etiemble’in yönetiminde karşılaştırmalı edebiyat doktorası yaptı. Halen CNRS’te (Fransa Bilimsel Araştırmalar Ulusal Merkezi) araştırma başkanı olarak görev yapmakta ve Paris INALCO’da (Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsü) Türk edebiyatı dersleri vermektedir.

Edebiyatın hemen her dalında ürün veren Nedim Gürsel’in kitapları Fransa başta olmak üzere yirmi beş ülkede yayımlandı, bazı öykülerinden yapılan tiyatro uyarlamaları Türkiye ve Avrupa ülkelerinde oynandı. Yazar DAAD adlı kurumun davetlisi olarak bir yıl Berlin’de kaldı; Fransa, Almanya, İtalya ve Türkiye gibi pek çok ülkede hakkında incelemeler ve doktora tezleri yapıldı, belgeseller çekildi.

Nedim Gürsel’in aldığı ulusal ve uluslararası ödüller şunlardır: Türk Dil Kurumu Ödülü (1976), Abdi İpekçi Barış Ödülü (1986), Fransız PEN Kulüp Özgürlük Ödülü (1986), Haldun Taner Öykü Ödülü (1987), Struga Altın Plaket Ödülü (1992), Radio France Internationale Öykü Ödülü (1992), France-Turquie Ödülü (2004), Fransa Hükümeti Edebiyat Şövalyesi Nişanı (2004), Mevlânâ Dünya Kardeşlik Ödülü (2009), Türkiye Yayıncılar Birliği İfade Özgürlüğü Ödülü (2009), Balkanika Vakfı Uluslararası Roman Ödülü (2012), Fransa Akdeniz Roman Ödülü (2013), Türk Dünyası Kızıl Elma Ödülü (2016), Türkiye-Avrupa Eğitim ve Bilimsel Araştırmalar Vakfı Ödülü (2018), Çukurova Sanat Girişimi Büyük Ödülü (2019).

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Uzun Sürmüş Bir Yaz
İlk Kadın
Cicipapa
Bir Avuç Dünya
Dünya Şairi Nâzım Hikmet
Bozkırdaki Yabancı
Boğazkesen
Paris Yazıları
Başkaldıran Edebiyat
Resimli Dünya
Yaşar Kemal - *Bir Geçiş*
Dönemi Romancısı
Öğleden Sonra Aşk
Güneşte Ölüm
Sağ Salim Kavuşsak

İzler ve Gölgeler
Çıplak Berlin
Yedi Dervişler
Allah'ın Kızları
Hatırla Barbara
Türkiye: Yaşlı Avrupa'ya
Genç Damat
Derin Anadolu
Şeytan, Melek ve Komünist
Aragon
Yine Bana Döneceksin
Aşk Kırgınları
Yüzbaşının Oğlu
Acı Hayatlar
Tehlikeli Sevişmeler

Bana İtalya'yı Anlat
Uzun Bir Ayrılık İçin Kırk Kısa Şiir
Söz Uçar
Piramitlerin Gölgesinde
Yalnızlığın Yarattığı Yazar -
Sait Faik
Mehdi'yi Beklerken
Baba Bak Deniz
Aşk ve İsyan
Küçük Prens
(çeviri-Doğan Egmont)
Son Fasil
Son Yolcu
Ölüm Aklımadasın
Doğaya Açılan Pencere

YIKIM GÜNLERİ

Yazan: Nedim Gürsel

Editör: Aslı Güneş

Yayın hakları: © 2024 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ocak 2024 / ISBN 978-625-6570-70-2

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Sayfa uygulama: Taylan Polat

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62 / B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Yıkım Günleri

Nedim Gürsel

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

2 Temmuz 2020, *Anadoluhisarı*

“Hadi odana dön ve hiç korkma ölümden! Sarışın gülüşün hep o küçük kasaba evinin duvarında kalacak.” Bu cümleyi yazdığımda on sekiz yaşındaydım. Bir ömür geçti aradan. Ölümle ilk karşılaşmam değil bu. Umarım son karşılaşmam da olmaz. Kalp krizinin eşliğinden döndüm. Kroner damarlar feci biçimde tıkanmış, haberim yoktu. Daha doğrusu durumun bu denli ciddi olduğunu bilmiyordum. Birkaç stent taktılar, şimdi iyiyim. Ama bu yükü, ailevi ve kişisel sorunların baskısıyla daha ne kadar taşıyabilirim? Kardiyoloğum Doktor Onger stresten uzak durmamı söylüyor. Peki nasıl olacak bu, sorunlar yığılmış, çözüm olanakları büsbütün sarpa sarmışken.

Anadoluhisarı’nda, Göksü Kafe’de yazıyorum bu satırları. Önceden iskelenin yanındaki küçük kahveye gider, Boğaz’ın kıyısında Rumelihisarı’na karşı yudumlardım çayımı. Sular sabah güneşinde koyu lacivert, kimi zaman zümrüt yeşili, günbatımında erguvan rengi olurdu. Kocaman gemiler başucumdan geçip giderlerdi bir aşağı bir

yukarı. O kıyı kahvesi yok artık, her şey değişiyor. Yaşlanıyorum. Gören tanıyamıyor, tam on kilo verdim. Covid 19 virüsü de bu güzelim manzaraya tüy dikti, hayatın tadı tuzu kalmadı. Ne aşklar eskisi gibi artık ne yolculuklar. Ne de Hisar. Dünya tatlısı küçük kızım Dilay var neyse ki, onunla her şey güzel, sorunlar Göksu'da kanat çırpın mar-tılar kadar hafif. Bir de ölüm olmasa, şu salgın günleri geri-de kalsa, yolculuklar yeniden başlasa, aşklar da öyle, kitap-lar önceden olduğu gibi yazılmaya devam etse, hatta bütün bunların hiçbiri olmasa da razıyım, yeter ki Cahit Sıtkı'nın dediği gibi "Gün eksilmesin penceremden!"

* * *

Nâzım Hikmet sonradan *Memleketimden İnsan Manza-raları'*na ekleyeceği "Şu 1941 Yılında"yı yazdığında Bursa Hapishanesi'ndeydi. Haksız yere özgürlüğü elinden alınalı üç yılı geçmişti ve zindanda yaşanacak uzun yıllar vardı önünde, arındaysa ülküsü uğruna giriştiği kavga ve şiirleri. İkinci Dünya Savaşı tüm hışmyla sürüyordu. 1941 tarihi, savaşın müttefikler tarafından kazanılmasında bir dönüm noktası oldu. Şu 2020 yılı da bir bitse, koronavirüsten kurtulsak. Aksilikler, felaketler yıl boyunca üst üste geldi. Salgın ocak ayında Çin'de başladı, giderek tüm dünyaya yayıldı. Hayatımızı altüst etmekle kalmadı, çok can da aldı. Ve ben de risk grubunda olduğumun, yani yaşlandığının bu vesileyle farkına vardım.

2020 yılında sağlık sorunları da yaşadım evet, ama asıl aile yaşamındaki sarsıntıların yıkıcı etkisi oldu. Yine de yoğun çalışabildim. Korona hazretleri sayesinde. Önce ona attettiğim "Beklenmedik Konuk"u yazdım, sonra eve kapan-

mak zorunda kalınca, düzenli ve yoğun bir çalışmanın ardından *Aşk ve İsyân'ı*.

* * *

William Styron'ın *Karanlık Gözükiünce* adlı denemesini okuyorum. Etkileyici bir kitap, Tomris Uyar çevirmiş. İyi de bir çeviri. Yazar geçirdiği ağır "çöküntü"yü, yani depresyonu anlatıyor. Styron gibi, beni intiharın eşğine sürükleyecek bir çöküş yaşamadım bugüne dek, bundan sonra yaşar mıyım bilmem. Ama derin mutsuzluklar, ayrılıklar, bunalmalar yaşadığım çok oldu. Sonunda bu noktaya geldim. Hâlâ huzura kavuşabilmiş değilim. "Son fasıl" başladı evet, hem de kötü başladı. "Bu son fasıldır ey ömrüm nasıl geçersen geç!" diyemem Yahya Kemal gibi.

Herkesin bildiği gibi etkin uyuşturucuların başında gelse de alkol beni içme uğraşım sırasında pek uyuşturmamış, tam tersine endişeye karşı koruyucu bir zırh olmuştu. Birdenbire yok olunca, uzun süredir cinlerimi tepemden uzak tutan dostumun yardımından yoksun kaldığımda yani, cinler onun engeline toslamadan bilinçaltıma üşüşmeye başladılar, kendimi hiç bu kadar çırılçiplak, bu kadar kırılğan hissetmemiştim daha önce. Kuşkusuz, çöküntü tepemde yıllardır dolanıyor, üstüme çullanacağı anı kolluyordu.¹

diye yazıyor Styron.

Hayatım boyunca endişe duyduğum doğru ama alkolün koruyuculuğuna sığınmadım, epey zamandır akşamcı

1. William Styron, *Karanlık Gözükiünce*, çev. Tomris Uyar, İstanbul: Doğan Kitap, 2019.

olsam da. Alkol bir süreliğine gerilimi azaltıyor, ne var ki sorunları çözmüyor. Sorunların çözümü hayatın içinde, hayal dünyasında değil. Yine de, iyi ki alkol var diyorum. Dün akşam günbatımında terasta viskimi yudumlarken ezan başladı. Oturduğum çatı katına neredeyse bitişik minarenin hoparlöründen yükselen ses zangır zangır titreliyordu mahalleyi. Deprem oluyormuş gibi evler, sokaklar, yer gök sarsılıyordu. Her zaman yaptığı gibi müezzin bağırarak çağıra ikindi namazına davet ediyordu müminleri.

Küçük kızım Dilay'la terasta karşı be karşı oturuyorduk. O elindeki kitaba dalmıştı, ben anılara. "Allahuekber!" çağrısını duyunca hiç beklemediğim bir şey dedi. Allah'ın yüceliğini, "bir"liğini, varlığını sorgulamadı, hayır. Yalnızca adını mırıldandı. Allah'ın varlığını sorgulayan bendim. Kızımsa onu merak etmekle kalmıyor, Allah'a inanıyordu. Babasının çocukken inandığı gibi. Hem Allah'a hem elçisine.

Malraux içinde yaşadığımız yüzyılın "spiritüel" olacağını haber vermişti. Haklı çıktı. Daha birkaç gün önce ibadete açtılar Ayasofya'yı. Cumhurbaşkanı, başında takke, Kuran'dan ayetler okuyup toplu namaza katıldı, Diyanet İşleri Başkanı elinde kılıç, minberden hutbe okudu. Aslında Batı'ya meydan okuyordu, hutbe değil. Nefret ediyorum bu fetih ideolojisinden. Türk basınında olmasa bile yabancı basında yazdım bunları, başıma iş açmayı göze alarak. Kimse farkına varmadı. Ya da ses çıkarmadı.

Evet her çocuğun içinde bir Allah vardır, Dilay'ınkindede var. Babasının içindeyse bir çocuk gizli. Hâlâ Allah'ın varlığını sorguluyor o çocuk, ama cumhurbaşkanı ve şürekâsının öyle bir dertleri yok. Onlar oy peşindeler, "spiritualite" peşinde değil.

Yine Styron'ın *Karanlık Gözükiünce* adlı kitabına dönersem, şu cümlelerin benim nevrozuma da ışık düşürdüklerini, giderek benliğimin, bilinçaltımın karanlık köşelerini aydınlattıklarını söyleyebilirim:

Ama bence daha önemli bir öge, on üç yaşımdayken annemin ölmesi; ana babadan birinin, özellikle annenin, ölmesinin ya da yok olmasının –ergenlik çağından önce ya da o dönemde– çocuğa tattırdığı erken acılar, yoksunluklar, çöküntü edebiyatında, onulmaz bir duygusal keşmekeşe yol açabilecek güçte bir sarsıntı diye niteleniyor sık sık. [...] Hele söz konusu genç yas duygusunun boşalmasını engellediyse, ileriki yıllarda yalnızca içinde tuttuğu üzüntüyü değil, öfke ve suçluluk duygularını da taşınmaz bir yük olarak sırtında götürecektir, özyıkımın ilk tohumlarını.

Bu satırlarda kendimi buldum desem yanlış olmaz. Gerçi annemi değil babamı yitirmiştim on bir yaşımdayken. Ama çok erken başlayan yazarlık uğraşımın ilk örneklerinde ölen anneydi nedense, annemin ölümünü, o henüz hayattayken fazlaca anlattım.

4 Temmuz 2020, *Anadoluhisari*

“Baba, bulutlar böyle nereye gidiyor?” diye sordu küçük kızım Dilay, yıllar önce İzmir’de “Baba bak deniz!” demişti, maviyi, engini, giderek bu yaşanası hayatın bütün güzelliklerini benimle paylaşmak için. İşte o cümleden yola çıkarak yazdım *Baba Bak Deniz*’i, Dilay sayesinde çocukluğuma geri döndüm. Hem yeni bir dünya da keşfettim. Kötülüğün, sıkıntının, endişelerin, salgın hastalıkların olmadığı, pembe bir dünya. Aslında Dilay soru sormuyor, mavi bir dünyanın, engine açılmanın gerekliliğine dikkat çekiyordu. Keşke demir alabilsem bu limandan, eskiden yaptığım gibi dünyayı yeniden dolaşabilsem. Ama üzerimizde Demokles’in Kılıcı gibi seyahat sınırlaması var. Kalkıp da hiçbir yere gidemem Paris’ten başka. Sahi nereye gider bulutlar? Bilen varsa çıkıp söylesin.

Galatasaray Lisesi’nde yatılı öğrenciyken Fransızca dersinde Türkçeye çevirdiğim –yedinci ya da sekizinci sınıfta olmalıydım– Baudelaire’in düzyazı şiirini anımsadım. Lanetli şair de Dilay gibi aynı soruyu soruyordu. Beyaz, akça pakça bulutlar birikti Boğaz’ın üzerinde; rüzgârda

dağılan, biçimden biçime giren bulutlar. Günbatımında sular karardı, mevsim yaz. Hava sıcak, hatta, o hiç sevmediğim deyimle söylemem gerekirse “yapış yapış”. Dilay da öyle, bir yapıştı babasına, peşini bırakmıyor. Uzun süredir görmediğinden olmalı, çenesi de bir düştü ki, dayanılır gibi değil. Lafları tadından yenmiyor. Neler anlatıyor neler, o çok bilmiş edasıyla. Onunla konuşup dertleştikçe, hem çocukluğuma dönüyorum hem de yeni bir dünya keşfediyorum. Yedi yaşındaki bir kız çocuğunun saf ve masum dünyasını. Aslında o kadar da masum değil ama geçelim. “Büyüyünce anlarsın”, diye başımdan savmak istedim bir sorusuna karşılık, “Ben büyümek istemiyorum ki!” diye yanıtladı. “Sen istediğin kadar büyümek isteme. Çocuklar büyür, yetişkinler yaşlanır” dedim. Dudak büktü. “Hayır ben büyümeyeceğim!” diye tutturdu. Aslında gerçeği söylemeliydim kızıma. “Küçükler büyür, yetişkinler ölür!” demeliydim. Bu arada yapacağı hınzırlığı da yaptı elbet, “Baba sen neden bu kadar yaşlısın?” diye sordu. Nasıl karşılık vereceğimi bilemedim. “Sen öyle san, ben yaşlı değilim ki!” demekle yetindim.

6 Temmuz 2020, *İstinye*

Tanrım dünyayı son kez gördüğüm için mi, her şey böyle güzel, renkler uyumlu, doğa inanılmaz ölçüde çekici! Boğaziçi'ni sanki hep böyle, bulutlar gökyüzünde devinim halindelerken mavi, yeşil, günbatımında kıpkırmızı seyretledim. Belki ben de bulutlar gibi yakında çekip giderim, belli mi olur! Ve Boğaziçi akar gider. Neyse, sağlığıma kavuştum sayılır, ama ne zamana kadar? Ve yavaştan Paris'i özlemeye başladım. Demek ki, gerçek yurdum Fransa değilse bile, Paris oldu bir bakıma. Bu toprağa, Boğaziçi'nin akıp giden sularına bir türlü kök salamadım.

Yanımdan gemiler geçiyor, her zamanki gibi. Renkler müthiş! Ressam olmalıydım ya da belki de yarattığım, biraz iddialı olacak ama belirtmeden geçmeyeyim, "yoktan var ettiğim" tek roman kahramanı Kâmil Uzman gibi doğaya karşı sehvasını kuran bir manzara ressamı. İşte o zaman ölümsüz kılabilirdim bu olağanüstü doğayı. Yedi kez dolup da yine ıssız kalan dünyayı.

Nedim Gürsel *Yıkım Günleri* adlı bu kitabında özel hayatından yazarlık uğraşına, Covid salgınından Ukrayna Savaşı'na, keşfettiği kentlerden eski aşklara ve yolculuklara uzanan bir eksende buluşuyor okurlarıyla; sevinçleriyle kederlerini, mutlu anlarıyla karamsarlığını içtenlikle paylaşıyor. *Yıkım Günleri*'nde biraz daha umut için...

“Yazmak varoluşu, hayatı sorgulamaktır, hazır yanıtlar vermek değil. Bu nedenle salgın günlerine çok şey borçlu olduğumu düşünüyorum. Görünmez bir virüs hayatı, dolayısıyla ölümü de sorgulamama yol açtı.”

“Geçmiş günler, bir daha bana dönmeyecek sevgililer horon tepmeye başlıyorlar zihnimde. Onlardan kurtuluş yok. Zaman, bilincime tünemiş bir yırtıcı kuş. Durmadan gagalıyor belleğimi.”

“O berduş kılıklı adam bir anlatı kahramanı değil, geleceği haber veren bir kâhin, bir felaket habercisiydi. Bir değil, birçok felaket yaşadık, hâlâ da yaşıyoruz. Ama hayat sürüp gidiyor bir yandan. Bu dünyadan çekip gidenlere selam olsun, doğanlara merhaba!”

